

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-08

Milieuraad

Nr. 946

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN
KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juni 2024

Op 18 juni 2024 vindt de formele Raad Algemene Zaken Cohesiebeleid (RAZ-Cohesie) plaats in Luxemburg. Tijdens deze Raad zal het Belgische voorzitterschap een beleidsdebat organiseren over de rol van cohesiebeleid in de implementatie van de strategische agenda van de Europese Raad voor de periode 2024–2029. Ook zal er een lunchdebat plaatsvinden over de link tussen hervormingen en cohesiebeleid. Op het moment van schrijven zijn er nog geen stukken verspreid. Tijdens de RAZ-Cohesie zullen naar verwachting ook Raadsconclusies worden aangenomen over het 9e cohesierapport. In deze brief vindt uw Kamer een beschrijving van de Nederlandse inzet voor de agendapunten van de RAZ-Cohesie.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

De rol van cohesiebeleid in de implementatie van de strategische agenda van de Europese Raad 2024–2029

Beleidsdebat

Om de vijf jaar bepalen de EU-leiders in de Europese Raad de politieke prioriteiten van de EU voor de toekomst. De strategische agenda wordt naar verwachting tijdens de Europese Raad van 27 en 28 juni 2024 vastgesteld. Over het vaststellen van de strategische agenda van de Europese Raad wordt uw Kamer nader geïnformeerd via de geannoteerde agenda's voor de Raad Algemene Zaken van 25 juni en de Europese Raad van 27 en 28 juni.

De discussie tijdens RAZ-Cohesie zal zich richten op de rol van het cohesiebeleid in het bereiken van bredere beleidsdoelen zoals innovatie, digitalisering, vergroening, strategische afhankelijkheden en een rechtsvaardige transitie. Het kabinet vindt het van belang dat het cohesiebeleid bijdraagt aan een veerkrachtigere en competitievere EU door in te zetten op de transities die ook in de regio landen: de groene transitie, de verdergaande digitalisering van onze omgeving en sociaal-demografische ontwikkelingen:

- Vanuit het cohesiebeleid zijn groene investeringen nodig in klimaatmitigatie en -adaptatie om bij te dragen aan het halen van de doelstellingen van de Europese Green Deal, bijvoorbeeld in de groene transitie, circulariteit en verduurzaming van de industrie.
- Regionale overheden staan daarnaast met de ontwikkeling van de zogenaamde Digital Decade voor grote uitvoeringsopgaven en dus moet er aandacht blijven voor investeringen in digitalisering.
- Met de huidige demografische ontwikkelingen staat de EU voor een uitdaging om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen en dat er voldoende geschoold arbeidspotentieel is. Het kabinet is van mening dat er binnen het cohesiebeleid aandacht zou moeten komen voor een *human capital* agenda, die ondersteunend zou moeten werken aan de transities.

Er zou in het cohesiebeleid kunnen worden gekeken naar een meer gebiedsgerichte aanpak, waarbij rekening wordt gehouden met de slimme specialisatiestrategie van de regio en interregionale innovatiesamenwerking wordt gestimuleerd. Het toekomstige cohesiebeleid zou een rol kunnen spelen in het (door)ontwikkelen van strategische industrieën en het verminderen van strategische afhankelijkheden (onder meer voor kritieke grondstoffen en aardmetalen voor bijvoorbeeld de energietransitie). Ook zal het kabinet tijdens het debat een rechtvaardige transitie bepleiten waar iedereen aan mee kan doen.

De link tussen hervormingen en cohesiebeleid

Lunchdebat

De kabinetsinzet is erop gericht om de effectiviteit van het cohesiebeleid te vergroten, onder andere door investeringen te koppelen aan (structurele) hervormingen zoals geïdentificeerd in het Europees Semester. Economische hervormingen kunnen regio's helpen zich beter voor te bereiden op investeringen vanuit het cohesiebeleid, zodat deze vervolgens meer rendement zullen opleveren. Uitdagingen die binnen het Europees Semester worden benoemd kunnen door zowel nationale als regionale overheden, of gezamenlijk, worden geïmplementeerd.

Op basis van de ervaringen met de huidige Herstel en Veerkracht Faciliteit (HVF) zou kunnen worden gekeken of aan de betaling van cohesiemid-

delen meer concrete hervormings- en investeringsdoelen en -mijlpalen kunnen worden gesteld. Het is echter te vroeg om al conclusies te trekken over de effectiviteit van de HVF. Wat in elk geval van belang is, is dat administratieve lasten proportioneel blijven.

Daarnaast is het van uiterst belang dat de rechtsstaat wordt gerespecteerd. Zo dringt het kabinet er bij de Commissie al langer op aan om de mogelijkheden volledig te benutten die de Gemeenschappelijke Bepalingen Verordening (*Common Provisions Regulation*; CPR) biedt om af te dwingen dat lidstaten de grondrechten respecteren en de naleving van het Handvest van de grondrechten borgen bij de uitvoering van de cohesiefondsen. Het kabinet acht het dan ook positief dat de Commissie de CPR tegen Hongarije en Polen actief heeft ingezet.

Voor zowel het onderwerp van het beleidsdebat als het lunchdebat geldt dat het kabinet wenst op te merken dat het in deze fase nog te vroeg is om te spreken over programma's onder het volgende Meerjarig Financieel Kader van de EU (MFK), dat op die onderhandelingen niet vooruit moet worden gelopen en dat de Nederlandse positiebepaling daarop aan een volgend kabinet is.

Mededeling van de Europese Commissie over het 9^e cohesierapport

Aanname Raadsconclusies

Naar verwachting zullen tijdens de RAZ-Cohesie Raadsconclusies over de mededeling van de Europese Commissie over het 9^e cohesierapport worden aangenomen. Het 9^e cohesierapport is recentelijk gepubliceerd door de Commissie. In het rapport wordt gesteld dat er grote vorderingen zijn gemaakt om de kloven tussen de lidstaten en de regio's te verkleinen, waardoor de interne markt van de EU wordt versterkt en ervoor wordt gezorgd dat de EU blijft investeren in menselijk kapitaal en duurzame ontwikkeling. Tegelijkertijd schetst het rapport blijvende uitdagingen, onder meer sub-nationale verschillen tussen grote stedelijke en rurale gebieden en regio's die in een «ontwikkelingsval» dreigen te raken. Demografische veranderingen vormen volgens de Commissie een nieuwe uitdaging. De Commissie doet een aantal aanbevelingen voor het toekomstig cohesiebeleid, zoals meer regiospecifiek beleid waarbij beter wordt gekeken naar de sterktes, kansen en behoeften van de gebieden, het behoud van het partnerschapsprincipe waarbij lokale partners een rol houden, snellere uitvoering, verdere vereenvoudiging, sterkere gerichtheid op uitkomsten en koppeling met hervormingen, het promoten van territoriale ontwikkeling en ingebouwde flexibiliteit om te reageren op onvoorziene gebeurtenissen.

Op het moment van schrijven wordt nog onderhandeld over de Raadsconclusies over het 9^e cohesierapport. Het kabinet zet zich ervoor in dat de conclusies voldoende ambitie uitstralen op het gebied van de link met het Europees Semester en de rechtsstaat, oproepen tot cohesiebeleid dat bijdraagt aan innovatie, de groene en digitale transitie stimuleert en zich richt op menselijk kapitaal, en de noodzaak voor verdere vereenvoudiging onderstrepen.